

European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

Evropský výbor pro normalizaci

TC 278 Dopravní telematika

N2300

Název: Společná odpověď CEN a ETSI na mandát M/453

Zdroj: Úkolová skupina CEN ETSI

Datum: 21.4. 2010

Status: V konečném znění, pro informaci

Poznámka: Tento dokument je úplným překladem CEN/TC 278/N2300

Secretariat: Nederlands Normalisatie-instituut (NNI)
Mr. J.A. Dijkstra
Vlinderweg 6
P.O. box 5059
2600 GB Delft
The Netherlands

Telephone : +31 15 2 690 127
Telefax : +31 15 2 690 242
Telex : 38144 nni nl
Internet : jelte.dijkstra@nen.nl
WWW : <http://www.nen.nl/cen278>

Společná odpověď CEN a ETSI na mandát M/453

Úvod a shrnutí

Evropská komise mandátem M/453 vyzývá evropské normalizační organizace (ESO) - CEN, CENELEC a ETSI - aby připravily ucelený soubor norem, specifikací a pokynů k podpoře širokého uplatňování a zavádění Kooperativních inteligentních dopravních systémů (ITS) v Evropském společenství.

CEN a ETSI formálně přijaly mandát. CENELEC mandát nepřijal. Proto se nebude účastnit vývoje norem pod tímto mandátem. CEN a ETSI zpracují normy (EN) a technické specifikace a pokyny požadované pokud možno v časovém rozpětí požadovaném v tomto mandátu. Mandát M/453 vyžaduje vývoj standardizace v krátkém časovém horizontu, včetně norem, technických specifikací a pokynů v oblastech komunikace, informací, aplikací a zabezpečení. ESO jsou také povinni zajistit specifikace pro zkoušení shody s těmito normami.

Dokonce i s dobře plánovaným normalizačním procesem v každé ESO je jasné, že běžné připomínkování a schvalovací proces pro EN a tyto technické specifikace pro zkoušení shody a interoperability si vyžádají čas a také rozsáhlé expertní práce od firem, zástupců národních normalizačních orgánů a normalizačních organizací členských států.

CEN a ETSI se dohodly na společném vypracování odpovědi a pracovního programu v rámci tohoto mandátu se seznamem minimálního souboru norem pro interoperabilitu a další identifikované normy a technické specifikace na podporu kooperativních služeb ITS. Tento pracovní program rovněž definuje dohodnuté rozdělení odpovědnosti mezi CEN a ETSI, jakož i podrobný popis probíhající spolupráce mezi oběma ESO. Pro tento účel byla zřízena úkolová skupina a její činnost sleduje ITS-SG.

Jak bylo požadováno v mandátu, budou normalizační práce vyžadovat rozsáhlou spolupráci a navázání styků s evropskými a národními projekty výzkumu a vývoje, s evropským průmyslem a dalšími zúčastněnými stranami, včetně automobilového průmyslu, správců pozemních komunikací a příslušných orgánů státní správy, aby se zajistilo, že výsledky probíhajícího výzkumu a vývoje a znalosti a zkušenosti zainteresovaných stran byly přivedeny do procesu normalizace.

Za účelem splnění požadavku na konzultaci a spolupráci s celou řadou zúčastněných stran, budou uspořádány věcně příslušná zasedání a semináře a předpokládá se využití pořádaných různých evropských a mezinárodních ITS akcí ke konzultaci, zvyšování povědomí a diskuzi o iniciativách v oblasti normalizace s příslušnými zainteresovanými stranami.

Jak je uvedeno v mandátu, standardizace je pro Evropskou komisi prioritou v Akčním plánu ITS¹ s cílem dosáhnout evropské a globální spolupráce a koordinace. Normalizace pro Kooperativní ITS je již zahájena v rámci normalizačních organizací, jako je ISO, IEEE a SAE, stejně jako v CEN a ETSI. Normalizační činnost v souladu s mandátem M/453 by proto měla brát v úvahu stávající celosvětové výsledky a zahrnout tyto činnosti do evropské normalizace s cílem dosáhnout celosvětově uznávaných technických norem pro Kooperativní ITS na podporu budoucí implementace.

CEN a ETSI budou provozovat otevřený portál s informacemi o normalizačních pracovních položkách a průběžnými informacemi o stavu normalizační práce s cílem umožnit zúčastněným stranám monitorovat činnosti a přispět důležitými informacemi k normalizační činnosti.

Portál a otevřené semináře jsou jednou součástí plánované koordinace mezi ESO.

Obecně se předpokládá, že pokračující koordinace normalizačních činností bude podporována stávající vzájemnou účastí členů CEN a ETSI a kontakty mezi předsedy/konvenory příslušných pracovních skupin předsedy technických komisí v souladu s pracovním programem. Mohou být jmenováni pozorovatelé z jednoho ESO a poskytovat informace o normalizační práci, časových plánech a milnících druhého ESO.

S cílem zajistit vysokoúrovňovou koordinaci mezi CEN/TC 278 a ETSI TC ITS v souladu s naplněním mandátu M/453 se navrhuje, aby byla Evropskou komisí zřízena koordinační

¹ [KOM (2008) 886]: Akční plán pro zavádění inteligentních dopravních systémů v Evropě

skupina pro posouzení koordinačních otázek, které nejsou vyřešeny na úrovni daných TC obou organizací. Koordinační skupina také poskytne podrobný mechanismus pro Evropskou komisi ke sledování vývoje normalizace.

ITS-SG bude monitorovat činnosti v rámci pracovního programu a zajistí kontakty zúčastněných stran na evropské normalizační orgány.

CEN a ETSI se dále dohodly na koordinaci podávání zpráv Evropské komisi podle požadavků v mandátu.

1. Cíle a pozadí politiky mandátu

Politické cíle, které tvoří pozadí pro mandát, jsou podporovány CEN a ETSI a formují navrhované normalizační činnosti. To zahrnuje zejména sdělení Evropské komise k i2010, iniciativu Inteligentní automobil a usnesení Evropského parlamentu k celoevropské bezpečnější, čistší a účinnější mobilitě.

Kromě standardizace je klíčovou prioritní oblastí Akčního plánu ITS efektivní směřování činností evropské normalizace pro Kooperativní systémy, což je důležité k dosažení cílů tohoto akčního plánu. CEN a ETSI podporují cíl vytvořit a přijmout jednotné evropské normy na Kooperativní systémy a pro podrobné plánování normalizačních činností v souladu s mandátem berou v úvahu obecné politické cíle.

Dohoda na vysoké úrovni mezi Evropskou komisí a ministerstvem dopravy USA, podepsaná dne 9. listopadu 2009, výslovně vyžaduje koordinaci normalizačních činností a budou v CEN a ETSI zohledněny v činnostech v rámci mandátu M/453.

2. Definice Kooperativních ITS

2.1. Mandát M/453 uvádí definici Kooperativních ITS systémů:

Kooperativní systémy jsou ITS systémy založené na komunikaci vozidlo-vozdlo (V2V), vozidlo-infrastruktura (V2I, I2V) a infrastruktura-infrastruktura (I2I) pro výměnu informací.

Kooperativní systémy mají potenciál k dalšímu zvýšení přínosů ITS služeb a aplikací.

Tato obecná definice je přijata CEN / ETSI.

2.2. Pro normalizační činnosti pod mandátem M/453 se doporučuje použít následující podrobnější definici Kooperativních ITS systémů:

Kooperativní ITS je podmnožinou celkového ITS, který

- komunikuje a
- sdílí informace

mezi stanicemi ITS², aby

- poskytovaly radu nebo
- usnadnily kroky

s cílem zlepšit

- bezpečnost, udržitelnost, účinnost a komfort nad rámec samostatných systémů.

3. Podpora problematiky spektra zahrnující jak 5,9 GHz, tak i jiných médií

3.1. ES rozhodnutí o harmonizovaném využívání rádiového spektra v pásmu 5,9 GHz

ES očekává podstatné zlepšení evropské bezpečnosti provozu na PK a dopravní účinnosti při používání ITS. Kooperativní systémy založené na komunikaci vozidlo-vozdlo, vozidlo-infrastruktura

a infrastruktura-vozdlo jsou klíčovým prostředníkem pro nasazení aplikací s vyloučením potenciálně nebezpečných dopravních situací a snížením počtu dopravních nehod. Bylo uznáno, že vzhledem k mobilitě vozidel a potřebě zajistit dosažení vnitřního trhu a zlepšování bezpečnosti provozu na PK v celé Evropě, by mělo být zpřístupněno spektrum používané Kooperativními systémy ITS harmonizovaným způsobem v celé Evropské unii.

Emisní limity byly zohledněny v harmonizované normě EN 302 571 zpracované ETSI v souladu se studiemi kompatibility CEPT s cílem poskytovat předpoklad shody s čl. 3 (2)

---

² ITS stanice je definována v ETSI EN 302 665 a ISO 21217

směrnice 1999/5/ES Evropského parlamentu a Rady ze dne 9. března 1999 o rádiových zařízeních a telekomunikačních koncových zařízeních a vzájemném uznávání jejich shody (R&TTED).

S Rozhodnutím ze dne 5.8.2008 Evropská komise rozhodla, že členské státy musí do šesti měsíců přidělit frekvenční pásmo 5875 do 5905 MHz aplikacím ITS souvisejících s bezpečností, a jakmile je to možné na základě takového určení, zpřístupnit toto kmitočtové pásmo na nevyhrazené bázi. Zatímco se očekávalo, že dostupnost spektra pro komunikaci vozidlo-vozidlo bude dohodnuta ve lhůtě do šesti měsíců, bude dostupnost spektra pro komunikaci infrastruktura-vozidlo a vozidlo-infrastruktura pozdržena z důvodu nejasnosti ohledně licenčních požadavků na komunikační jednotky na straně infrastruktury.

Členské státy musí držet používání pásma 5875-5905 MHz pod kontrolou, a podávat zprávu o svých zjištěních Komisi za účelem umožnění přezkumu rozhodnutí o přidělování spektra, je-li to nezbytné. Proto se mandát M/453 soustřeďuje zejména na vývoj norem pro Kooperativní systémy v rámci přiděleného spektra 30 MHz zajišťující potenciál pro celoevropské nasazení a interoperabilitu.

3.2. Rozhodnutí EHS a doporučení, které tvoří základ pro použití celého pásma 5855-5925 MHz

Kromě ES, také CEPT ECC vydal rozhodnutí o vyhrazení téhož 30 MHz spektra pro aplikace související s bezpečností provozu na PK. Zatímco zavedení rozhodnutí EK je povinné pro všech 27 členských států EU a také je zavedeno státy ESVO, bylo rozhodnutí EHS důležitým krokem při určování spektra pro harmonizované využívání kooperativními ITS a zavádí závazný požadavek, nicméně nakonec je implementace dobrovolná pro 48 členských států CEPT. Nicméně z přijatého rozhodnutí EHS ze dne 14. března 2008 o harmonizovaném využití pásma 5875 až 5925 MHz rovněž vyplývá, že ty evropské země, které nejsou členy EU, mají společný pohled na význam ITS pro zvýšení bezpečnosti provozu na PK a dopravní účinnosti, a tedy nutnosti harmonizovaného spektra.

Rozhodnutí EHS výslovně uvádí, že aplikace ITS bezpečnosti provozu na PK jsou ty, jejichž cílem je snížit počet smrtelných dopravních nehod nebo nehod s použitím komunikace vozidlo-vozidlo nebo vozidlo-infrastruktura. Jelikož tyto aplikace poskytují komunikaci do a z mobilních jednotek, jsou považovány z hlediska rádiových služeb, jako aplikace v Mobilní Službě, která je primární radiokomunikační službou se zvýšenou kompatibilitou a ochranou v ITU Regionu 1, a ve společné evropské tabulce rádiového spektra.

Kromě 30 MHz v rozmezí 5875 až 5905 MHz zvažuje rozhodnutí EHS pro budoucí rozšíření také 20 MHz v pásmu 5905 až 5925 MHz, ačkoli ITS v tomto pásmu mohou být náchylné na interferenci od pevných služeb, které jsou provozovány nad 5925 MHz. Přidělení tohoto rozšíření by mělo být předmětem regulérního tříletého procesu přezkumu v rámci EHS, jenž by měl zahrnovat doklad budoucích potřeb trhu.

Dále doporučení EHS (ECC/REC/(08)) zpřístupňuje 20 MHz spektra v pásmu 5855-5875MHz všem aplikacím ITS včetně aplikací netýkajících se bezpečnosti. Toto frekvenční pásmo je rovněž přiděleno pro ISM aplikace, a proto vůbec neexistuje žádná ochrana, i když sdílení jiných rádiových aplikací v daném spektru bylo zkoumáno v EHS s pozitivními závěry. CEPT správy musí umožnit volný oběh a použití zařízení ITS, která spadají do předmětu ustanovení rozhodnutí o spektru, a zatímco zařízení ITS ve vozidle by měla být osvobozena od jednotlivých licencí, mohou jednotky na straně infrastruktury podléhat licenčnímu režimu s cílem koordinovat koexistenci jednotek od různých operátorů.

ECC výslovně vyvolává potřebu standardizace rádiových zařízení a komunikačních protokolů k zajištění přeshraniční interoperability pro různé ITS aplikace.

3.3. Normalizace pro Kooperativní systémy pokrývající jiná média

Kooperativní ITS, jak jsou definovány v kapitole 2, používají jednu nebo více přístupových technologií, například mobilní komunikační systémy (2G, 3G, LTE), WLAN nebo infračervené systémy. Zatímco přímá komunikace vozidlo-vozidlo nebo vozidlo-zařízení na straně infrastruktury umožňuje extrémně krátká zpoždění komunikace bez jakýchkoli nákladů na

komunikaci, mobilní systémy jsou velmi rozšířené a přenos dat musí být zaplacen, i když s rostoucím zaváděním paušálních plateb jsou náklady na komunikaci stále méně relevantní.

Úvahy o nasazení Kooperativních ITS navrhuje kombinaci bezpečnostních a jiných než bezpečnostních aplikací. Tudiž úvahy o spektru WLAN v pásmu 5 GHz 5470 až 5725 MHz poskytují základ pro obrovské množství aplikací ITS v širším slova smyslu, které nemají nepříznivý vliv na funkční charakteristiky aplikací souvisejících s bezpečností konkrétně na frekvenci 30 MHz.

Široce přijímaná komunikační architektura ITS, jak je stanovena ETSI a ISO, umožňuje integraci všech komunikačních médií. Pro Mandát M/453 bude důraz kladen na pásmo 5 GHz, včetně 5 GHz spektra WLAN a stávající 2G a 3G veřejné mobilní systémy.

4. Prostředí normalizace

4.1. Organizace spolupráce CEN - ETSI

4.1.1. Rozdělení pravomocí v tomto konkrétním procesu normalizace

CEN a ETSI se zavázaly uplatňovat režim 4 z Dohody o spolupráci mezi organizacemi, s rozdělením pravomocí pro normalizační činnosti v rámci mandátu M/453. CEN a ETSI používají různé pracovní postupy a jejich obchodní modely jsou zcela odlišné, včetně zveřejňování a dostupnosti výsledků. Proto je nezbytné se dohodnout na jasném rozdělení odpovědnosti za každou pracovní položku v rámci minimálního souboru norem, který má být vypracován v souladu s mandátem M/453. Příspěvky od dalších organizací a zúčastněných stran jsou vždy vítány a v některých případech jsou i nezbytné.

Některé pracovní položky mohou vyžadovat podrobnou spolupráci během procesu normalizace. Pro zajištění návaznosti normalizačního procesu mezi ESO je důležitá i účast ve formě pozorovatelů / členů, již přispějí k práci v jiných normalizačních organizacích.

4.1.2. Koordinace procesu mezi CEN a ETSI

CEN/TC 278 a ETSI TC ITS má určitý počet členů, kteří se zároveň účastní normalizačních prací v obou organizacích. Taková účast je samozřejmě velmi cenná, a přispívá k návaznosti procesu normalizace a jeho výsledků, a tím i zabránění překrývání práce a vzniku konfliktních norem.

V normalizaci jednotlivých pracovních položek, kdy obě organizace mají velký zájem o daný předmět, bude také potřeba zapojení do normalizační práce druhé organizace ESO se statutem pozorovatele. Pozorovatelé budou jmenováni příslušnými předsedy TC z ESO, které nemají hlavní odpovědnost za pracovní položku, a budou se účastnit a přispívat k práci svěřené druhé ESO. Pozorovatelé však nejsou oprávněni hlasovat v procesu rozhodování a nesmí zastávat žádnou vedoucí pozici.

Pozorovatelé mohou poskytnout vstupní dokumenty pro informaci v procesu normalizace a mít přístup k dokumentaci v příslušném TC nebo WG. Distribuce dokumentů mimo normalizační organizace však bude záviset na dohodě s příslušným předsedou TC.

4.2. Vztah k evropským projektům výzkumu a vývoje R&D a k průmyslovým organizacím

4.2.1. Současného evropské projekty výzkumu a vývoje

Mezi Evropským Společenstvím podporované projekty výzkumu a vývoje na Kooperativní ITS patří:

CVIS

Kooperativní systém vozidlo-infrastruktura

Safespot

Kooperativní vozidla a silniční infrastruktura pro bezpečnost provozu na PK

Coopers

Kooperativní systémy pro inteligentní bezpečnost provozu na PK

PreDrive

C2x Příprava pro řízení realizace a hodnocení komunikačních technologií C2x.

Koordinované projektem **COMeSafety**, tyto projekty vyvinuly harmonizovanou komunikační architekturu ITS, která byla poskytnuta ETSI a ISO a vyústila již ve vydání norem. V některých z projektů je také poskytována podpora osobní účasti na normalizačních zasedáních jako součást práce na projektu.

To umožňuje přímý přínos z projektů do normalizace, zejména v ISO/TC 204 WG16 a ETSI TC ITS.

Všechny projekty implementovaly systémy HW/SW, které přispívají k validaci několika komunikačních norem. Tyto první implementace umožní včasné testování návrhů norem během procesu normalizace, a proto jsou cenným příspěvkem pro kvalitu konečných návrhů norem.

4.2.2. Přípravované projekty ze 7. rámcového programu

V 7. rámcovém programu je zaměření na provozní zkoušky (FOT) Kooperativních systémů. Očekává se, že systémy a služby v těchto provozních zkouškách budou vycházet ze stávajících norem nebo návrhů v co největší míře. Proto budou provozní zkoušky vynikajícím zdrojem pro zpětnou vazbu o použitelnosti a proveditelnosti norem, zejména s ohledem na různou hustotu komunikačních jednotek.

Další důležité informace se očekávají od ověření aplikací v provozních zkouškách, které ukážou, zda jsou specifikace provozních požadavků dostatečné v prostředí reálného světa. V závislosti na množství různých implementací budou provozní zkoušky také schopny poskytnout zpětnou vazbu o jednoznačnosti norem. Je zřejmé, že výzva se zaměřuje na dopady kooperativních služeb a aplikací. Nicméně se stále předpokládá, že provozní zkoušky alokují a dále budou schopny poskytnout tento typ zpětné vazby o technických subsystémech.

Obecně platí, že úzká spolupráce mezi normalizačními organizacemi a projekty R&D je velmi cenná pro kvalitu norem zpracovávaných na základě mandátu M/453.

4.2.3. Národní projekty výzkumu a vývoje zahrnující národní provozní zkoušky

Jistý počet národních projektů výzkumu a vývoje a národních provozních zkoušek je již řešen, jako například v Německu (SIM-TD), Itálii (Easy Rider), Nizozemsku (SPITS), Švédsku (), Norsku (TSN), Francii (SCOREF) a v dalších zemích. Podobně jako v evropských projektech jsou výsledky a praktické zkušenosti z provozních zkoušek podle potřeby zahrnuty do normalizační práce.

4.2.4 Vývoj technologií v konsorciu Komunikace Car-2-Car

Většina evropských výrobců zařízení a mnoho dodavatelů se sdružuje v konsorcium Komunikace Car-2-Car. Standardizace komunikací C2x je jedním z hlavních cílů sdružení. To se skládá z několika pracovních skupin, pracujících na různých složkách komunikačního systému a aplikací. Za účelem zvýšení účinnosti normalizace, konsoliduje konsorcium různé technické přístupy vyvinuté jeho partnery nebo získané z jiných zdrojů. Konsolidované výsledky jsou pak poskytovány normalizaci aktivní účastí členů konsorcia v normalizačních organizacích. Kromě toho, konsorcium Komunikace Car-2-Car silně podporuje normalizaci v ETSI TC ITS tým, že poskytují pracovníky pro různé úkoly.

4.3. Vztah k jiným normalizačním organizacím

4.3.1. Projednávání norem z ISO, IEEE, SAE, IETF a dalších SDO na základě podrobného posouzení pro každou jednotlivou normu požadovanou v mandátu M453

Normalizační organizace na celém světě vyvíjí normy pro ITS, včetně norem na kooperativní ITS. Přehled je uveden v příloze D.

Aby se co nejvíce předešlo nadbytečné nebo zbytečné práci při zpracování norem ITS, které jsou platné po celém světě, je důležité, aby normy a technické specifikace z jiných SDO byly vzaty v úvahu při dalším vývoji evropských ITS norem.

Každá normalizační organizace proto koordinuje svou činnost a spolupracuje s ostatními normalizačními organizacemi a posuzuje stávající normy jako základní součást procesu

normalizace pro každou pracovní položku uvedenou v minimálním souboru norem podle mandátu M/453.

ESO zajistí, že se ustanoví úzké vztahy s příslušnými technickými komisemi ISO, IEEE, SAE, IETF, stejně jako s dalšími relevantními SDO.

4.3.2. Spolupráce na normalizační činnosti na základě Společného prohlášení o spolupráci na kooperativních systémech mezi EU a USA

Společné prohlášení mezi Evropskou komisí a ministerstvem dopravy USA, RITA bylo podepsáno 13. listopadu 2009 a byla zahájena intenzivní spolupráce mezi EU a USA DOT v oblasti výzkumu a normalizace pro ITS.

Spolupráce v oblasti normalizace ITS je jednou z oblastí zájmu a byla založena společná pracovní skupina pro identifikaci příležitostí pro mezinárodní harmonizaci kooperativních ITS norem.

Bylo dohodnuto:

- rozvíjet podrobnou úroveň posouzení ITS norem
- rozvíjet podrobnou úroveň posouzení ITS norem
- poskytnout doporučení pro dosažení harmonizace norem
- rozvíjet analýzy chybějících norem pro Kooperativní ITS

Mezinárodní aktivity pro dosažení harmonizace norem pro kooperativní ITS jsou podporovány CEN a ETSI a budou vzaty v úvahu při vývoji norem v rámci mandátu M/453.

CEN a ETSI přispějí ke společným harmonizačním činnostem, a to jak přímo v pracovní skupině EU-USA, tak také v přímé spolupráci a koordinaci s dalšími normalizačními organizacemi.

5. Program práce

5.1. Program pro normalizaci pro kooperativní systémy

Program práce je založen na společné identifikaci 'minimálního souboru norem pro zajištění interoperability', jak požaduje mandát M/453, a je uveden v příloze C. Tato příloha také uvádí dohodnuté rozdělení normalizační práce mezi CEN a ETSI.

Normalizační práce pro Kooperativní systémy již byly zahájeny v rámci CEN a ETSI a jiných normalizačních organizací (ISO, IEEE, IETF, SAE atd.), a zpracovaly normy, které mohou být relevantní pro Kooperativní ITS v souladu s mandátem M/453.

Hodnocení použitelnosti stávajících norem proběhne v procesu normalizace v rámci příslušných komisí a pracovních skupin CEN a ETSI. Společným cílem je zpracování evropských norem relevantních pro rozvoj a zavádění Kooperativních ITS a zabránění nadbytečných a zbytečných normalizačních prací.

Příloha obsahuje pracovní plán pro spolupráci a konzultační činnost se zainteresovanými stranami jak specializované stykům z CEN a ETSI a jako otevřené workshopy, atd.

5.2. Minimální soubor norem pro zajištění interoperability, který má být zpracován ve formě evropských norem

Minimální soubor norem je chápán jako soubor norem, které tvoří základ pro realizaci Kooperativních systémů a zároveň je otevřen pro rozšíření s ohledem na aplikace a také s ohledem na jiné technologie. Proto je definován rámeček, a to jak rámcovou architekturou, tak i komunikační architekturou, které podporují zavedení základní sady aplikací, jak je popsáno v ETSI TR 102 638.

Výběr pro základní sadu aplikací byl založen na procesu vytvoření stanoviska za účasti zástupců klíčových zúčastněných stran. Tabulka uvedená v příloze C je tedy v této fázi nejlepším výsledkem, kde jsou uvedena důležitá kritéria pro výběr, jako např. intravilán versus extravilán, provozní a právní omezení, centralizovaný versus distribuovaný provoz, možnost brzkého zavedení a dopad na dosažení zlepšení bezpečnosti provozu na PK a dopravní účinnosti i při nízké penetraci systému. Dále byly zváženy služby s přidanou hodnotou, které by stimulovaly investice do zařízení a zavedení systému.

V detailu jsou v minimálním souboru norem uvažovány tyto třídy aplikací:

- Kooperativní asistenční systém řidiče pro povědomí o ostatních vozidlech (bezpečnost)
- Sběr dat pro silniční aplikace z plovoucích vozidel
- Událostmi řízená varování před nebezpečím na PK
- Řízení dopravy
- Kooperativní asistence pro cestování
- Služby s přidanou hodnotou

Úplný seznam požadovaných norem je uveden v příloze C. Seznam je rozdělen do těchto oblastí: Obecné, zkušební a individuální komponenty komunikační architektury ITS, jak již bylo uvedeno v ETSI. Každá norma je indikována položkou v seznamu a krátkým popisem. Každá položka může vyústit v jeden nebo více normativních dokumentů.

Pro všechny z uvedených norem je uveden údaj, zda jsou potřebné pro interoperabilitu, modularitu a spolupráci. Všechny normy, které jsou označeny jako potřebné pro interoperabilitu, je třeba zvážit při implementaci systému. Normy pro účely modularity poskytují strukturování celého systému jako nástroj pro normalizaci. Konečná implementace nemusí nutně zvažovat potřebu této struktury. Některé normy jsou zařazeny na seznam, aby podpořily spolupráci mezi zúčastněnými stranami, personálně zajistily různé role definované v rámcové architektury a mezi normalizačními organizacemi a dalšími skupinami, které k práci přispívají.

5.3. Rozdělení odpovědnosti mezi CEN a ETSI

Seznam požadovaných norem, uvedených v příloze C, uvádí rozdělení odpovědností za vedení pracovních položek mezi CEN a ETSI. Vedoucí organizace vytvoří pracovní položky, včetně časového plánu, podle celkového plánu tohoto mandátu. Příspěvky od dalších organizací a zúčastněných stran jsou vždy vítány a v některých případech jsou i nezbytné.

Rozdělení odpovědností je zaměřeno na základní schopnosti, s pravomocí ETSI v oblasti komunikací a vztahu ETSI ke konsorciu Komunikace Car-2-Car na základě zkušeností s aplikacemi vozidlo-vozdlo. CEN se zaměřuje na celkovou rámcovou architekturu a na aplikace na straně infrastruktury a řízení dopravy, které zejména zahrnují komunikace vozidlo-infrastruktura a komunikace na straně infrastruktury.

5.4. Zkušební specifikace

Zkušební specifikace pro zkoušení shody a interoperability budou zpracovány pro určený minimální soubor norem a technických specifikací uvedených v příloze C.

Zkušební specifikace budou standardně vytvořeny v rámci Specializovaných úkolových skupin (STF) a budou požadovány finanční prostředky po Evropské komisi pro tento druh práce v souladu s Programem práce ICT na roky 2010-2013.

Specializovaná úkolová skupina (STF 398) financovaná ETSI již zpracovává Rámec pro zkoušení ITS, který zahrnuje otázky shody a interoperability. Je záměrem využít způsobilosti ETSI v oblasti zkoušení pro zpracování sestavy abstraktních zkoušek založených na TTCN-3 pro normy ITS ze všech příslušných SDO.

5.5. Ostatní technické specifikace a technické zprávy, které budou vypracovány v rámci činností pod mandátem M/453

Při rozvoji a koordinaci normalizační práce pro Kooperativní ITS na základě mandátu M/453, se předpokládá, že bude zpracován určitý počet technických zpráv a technických specifikací pro podporu evropských norem EN i zkušebních specifikací.

Tyto výsledky ještě nejsou plánovány v detailu, ale budou poskytnuty v procesu normalizace v souvislosti s podrobnou prací na pracovních položkách v procesu normalizace.

6. Plán pro provádění plánu práce s časovými osami a milníky

6.1. Harmonogram s časovými osami a milníky pro činnosti zahrnující předkládání zpráv a koordinaci normalizačních činností

V návaznosti na přijetí této odpovědi na mandát M/453 Evropskou komisí vytvoří příslušné technické komise CEN a ETSI seznam pracovních položek na základě schváleného seznamu minimálního souboru norem a dohodnuté rozdělení pravomocí uvedených v příloze C této zprávy. Určitý počet norem a technických specifikací ITS již byl zpracován v rámci CEN a ETSI, nebo jsou ve schvalovacím procesu. Jiné mohou být upraveny nebo řešeny odkazem na IEEE, ISO a IETF.

Vzhledem k vysoké složitosti ITS a krátké doby uvedené v mandátu se očekává, že pouze podmnnožina minimálního souboru norem, uvedená v této odpovědi, bude v tomto časovém horizontu publikována. Kromě toho bude i některé z publikovaných norem nutno vnímat jako pokusné normy, protože počet iterací návrhů norem, zkoušení, prototypování a zpětná vazba nebude stačit na nasazení hotových norem pro hromadnou výrobu. Proto bude pro zavedení potřeba dostatek času pro všechny zúčastněné strany, jakmile bude normalizace zcela dokončena.

CEN a ETSI se bude řídit svými běžnými postupy pro schvalování pracovních položek. Časové osy a milníky budou poskytnuty jako součást jednotlivých pracovních položek a měly by být schváleny příslušnými technickými komisemi. Seznam priorit bude veřejně dostupný na otevřených portálech, a prostřednictvím vyhrazené spolupráce se zúčastněnými stranami a organizacemi působícími v odvětví.

Podrobnější informace budou poskytnuty na veřejných seminářích, kde se zúčastněné strany vyzývají, aby se vyjádřily k seznamu činností.

Jak je uvedeno v pracovním plánu pro činnosti pod mandátem M/453, předpokládá se celá řada styčných a koordinačních činností s cílem zajistit efektivní kontakt se zainteresovanými stranami ITS. Jedná se zejména o spolupráci s ERTICO s cílem dosáhnout co nejširšího kontaktu na zainteresované strany ITS v Evropě.

6.2. Normy komunikačních a informačních technologií

Výše uvedený prioritní seznam pracovních položek bude zahrnovat normy komunikace založené na probíhající normalizačním plánu v rámci ETSI TC ITS a seznamu minimálního souboru norem uvedeného v příloze C této zprávy.

Normy informačních technologií budou zpracovány obdobně na základě relevantních pracovních položek s CEN a ETSI. V souladu se seznamem minimálního souboru norem a dohodnutém rozdělení odpovědností mezi ESO.

6.3. Normy zabezpečení

Musí být vypracovány ETSI ve spolupráci s CEN základní bezpečnostní opatření v ITS od paradigmatu CIA (Důvěryhodnost Integrita Dostupnost), které zajistí soukromí uživatele ITS na základě výsledků zveřejněných analýzy rizik (ETSI TR 102 893).

Bezpečnostní mechanismy definované, v přehledu, v pracovní položce ETSI DTS/ITS-0050001 (může být vydána jako TR 102 731 v dohledné době) musí být vypracovány jako základní bezpečnostní protiopatření pro Kooperativní ITS. Uplatnění jednotlivých protiopatření musí být definováno na základě analýzy případů užití (např. pro vysílání neosobních zpráv nemusí být důvěryhodnost požadována, zatímco v případě, že zpráva povede ke změně chování řidiče nebo dopravy, vyžadovalo by se vyhodnocení schopností včetně ověření zdroje a validace pověření).

7. Pracovní postup

7.1. Mechanismy spolupráce CEN - ETSI

Na základě minimálního souboru norem a dohodnutého rozdělení odpovědnosti za konkrétní pracovní položky, zpracují ESO evropské normy (EN) a technické specifikace, včetně zkušebních specifikací, dodatečných pokynů a technických zpráv.

S cílem zajistit pokračující výměnu informací o stavu prací, včetně šíření informací dalším zúčastněným stranám, bude vytvořen vyhrazený a otevřený portál (www.etsi.org/its), kde budou poskytovány podrobné informace nezbytné pro ESO a další zúčastněné strany, aby mohly sledovat normalizační práce prováděné v každé z relevantních organizací. Tento

společný portál bude poskytovat transparentnost procesu normalizace pro zúčastněné strany a jiné normalizační organizace, ale nebude obsahovat návrhy norem.

Také se předpokládá, že předsedové CEN/TC 278 a ETSI TC ITS, jakož i předsedou/konvenori příslušných pracovních skupin budou poskytovat nezbytné kontakty na podporu příslušných normalizačních činností.

Zprávy požadované v rámci mandátu M/453, které mají být předloženy po 12 až 20 a 30 měsících po formálním přijetí mandátu ESO bude mezi ESO koordinován. Tato koordinace se bude konat mezi předsedy TC obou organizací, jež realizují činnosti v rámci mandátu M/453.

7.2. Koordinační činnosti

a) Koordinace Evropskou komisí

S cílem zajistit vysokoúrovňovou koordinaci mezi CEN/TC 278 a ETSI TC ITS v souladu s naplněním mandátu M/453 se navrhuje, aby byla Evropskou komisí zřízena koordinační skupina pro posouzení koordinačních otázek, které nejsou vyřešeny na úrovni daných TC obou organizací. Koordinační skupina také poskytne podrobný mechanismus pro Evropskou komisi ke sledování vývoje normalizace.

Viz také obrázek, který předložila Evropská komise semináři ETSI ITS (příloha B). Tato koordinační skupina by měla být stanovena brzy po přijetí této odpovědi na mandát, ale může pracovat prostřednictvím webových schůzek a telefonních konferencí podle potřeby.

b) Probíhající spolupráce a spojení s průmyslovými organizacemi

Předpokládá se intenzivní spolupráce a koordinace normalizačních aktivit s jinými normalizačními organizacemi, a to jak prostřednictvím vyhrazené spolupráce se zastoupením na jednáních a normalizačních činnostech pro ostatní SDO a také od nich.

Většina SDO se již silně zapojuje včetně vzájemné účasti, a to zajistí, aby normalizační činnosti v jiných SDO byly vzaty v úvahu při vývoji norem v rámci mandátu M/453. Tato činnost se bude provádět jako součást podrobné normalizační práce v rámci příslušných pracovních skupin.

c) Probíhající spolupráce a spojení s průmyslovými organizacemi

Koordinaci v rámci tohoto mandátu je třeba dosáhnout v celém zapojení příslušných průmyslových organizací (viz kapitola 9) do práce vykonávané v CEN a ETSI. Přímé styky a/nebo dohody o partnerství, pokud ještě neexistují, budou zavedeny s cílem zajistit řádný rámec pro výměnu informací a, pokud je to vhodné, účast na normalizačních činnostech. Navíc, otevřený portál věnovaný činnostem pod mandátem M/453 bude sloužit také jako platforma, kde všechny průmyslové organizace budou mít přístup a sledovat normalizační práce v každé z evropských normalizačních orgánů.

Zainteresované organizace zvány na semináře a konzultační jednání podle návrhu pracovního plánu uvedeného v příloze A.

d) Otevřená setkání a veřejné semináře

Během normalizačních činností, na základě mandátu M/453, budou uspořádány společná otevřená setkání a veřejné semináře a zainteresované strany ITS budou pozvány ke konzultaci s CEN a ETSI. Tyto akce budou uspořádány jako specializované semináře, ale také jako součást předem plánovaných ITS událostí, jako jsou demonstrace, předváděcí akce, ITS kongresy a společná jednání technických komisí ESO.

Pozvánky na tyto akce budou distribuovány široké veřejnosti jako součást probíhající vyhrazené spolupráce se zúčastněnými stranami a kontakty z CEN a ETSI, podle potřeby.

CEN a ETSI se také dohodly uspořádat otevřený Kooperativní ITS seminář pro detailní technické diskuse vztahující se k probíhající normalizačním činnostem. První seminář je naplánován na 25.-27. května 2010 v Berlíně a bude pořádán CEN. Předpokládá se, že technická jednání v průběhu semináře o 6-8 vyhrazených oblastech týkajících se činností v oblasti normalizace povede k významnému přínosu k procesu standardizace v rámci evropských normalizačních orgánů. Seminář však nebude vyvíjet normy, ale bude poskytovat příspěvky na probíhající proces normalizace v rámci CEN a ETSI.

Přehled různých styčných činností souvisejících s požadavky mandátu je uveden v příloze A.

e) Monitorující role ITS-SG

Průběžné informace o vývoji normalizace budou poskytovány ITS-SG, aby tato skupina mohla sledovat vývoj. Navrhuje se, aby široké spektrum zástupců zainteresovaných organizací bylo pozváno k účasti na jednáních ITS-SG.

Viz schéma kontaktních osob a koordinačních činností v souladu s mandátem M/453 uvedené v příloze B této zprávy.

8. Subjekty, které mají být přidruženy

Během normalizační činnosti bude ustanovena spolupráce a konzultace, pokud ještě neexistují, s příslušnými zainteresovanými stranami, včetně následujících organizací:

[ANEC](#), Evropská organizace spotřebitelů v normalizaci

[ECOS](#), Evropská environmentální občanská organizace pro normalizaci

[ETUI-REHS](#), organizace pracujících

[NORMAPME](#), organizace malých a středních podniků

[Car-2-Car CC](#), konsorcium Komunikace Car-2-Car

[TISA](#), asociace služeb pro poskytování informací cestujícím

[ERTICO](#)

[eSafety Fórum](#)

organizace poskytovatelů mýtného

[CEDR](#), evropská konference správců PK

[ASECAP](#), evropská asociace koncesionářů zpoplatněných dálnic, mostů a tunelů

[EUCAR](#), Evropská rada pro automobilový výzkum a vývoj

[ACEA](#), evropská asociace výrobců automobilů

[CLEPA](#), Evropské sdružení dodavatelů automobilového průmyslu

Přidružené organizace budou podléhat přímé spolupráci na normalizační činnosti od CEN a ETSI. Zainteresované organizace zvány na semináře a konzultační jednání podle návrhu pracovního plánu uvedeného v příloze A.

9. Otevřená témata

Problémy zvažované CEN a ETSI během přípravy této odpovědi na mandát M/453 a podrobný program práce, který ale dosud nebyl konkrétně uveden v mandátu M/453

Mandát zahrnuje vývoj minimálního souboru norem, který umožní implementaci základní sady aplikací. Tato sada je v principu rozšiřitelná s cílem usnadnit udržitelné zavádění systému. Proto po ukončení mandátu M/453 se předpokládá analýza norem nad rámec minimálního souboru. Tato analýza bere v úvahu potenciální nový vývoj nebo změny v technickém a politickém rámci, které jistě nastanou v průběhu práce pod mandátem.

10. Finanční podpora ze strany Evropské komise

CEN a ETSI mají záměr předložit návrhy do pracovního programu normalizace ICT pro období 2010-2013 s návrhem úkolových skupin STF a projektových týmů odborníků přispívajících k normalizační činnosti ve vztahu k mandátu M/453. V této souvislosti je pro úspěšné výsledky normalizační práce důležité, aby aktivity Kooperativních ITS dosáhly dostatečné priority k zajištění nezbytné finanční podpory v rámci příštích 2-3 let. Je také důležité, aby obecná finanční podpora v souvislosti s mezinárodními normalizačními činnostmi týkající se mandátu M/453 dosáhla potřebnou prioritu a aby byly pro tyto činnosti poskytnuty patřičné rozpočty.

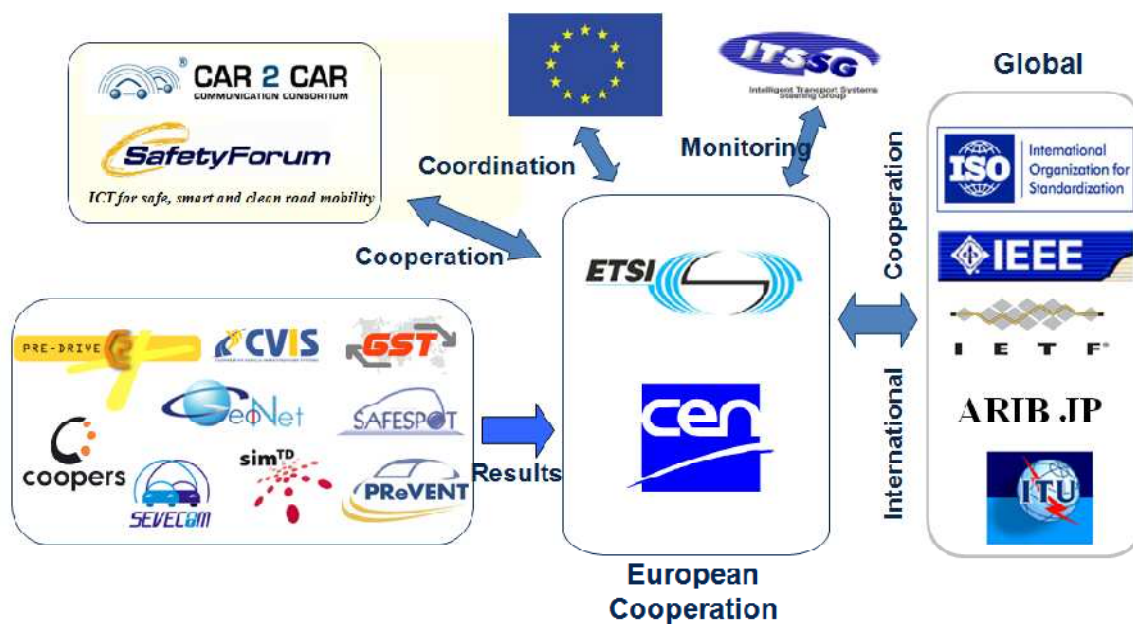
Příloha A

Návrh plánu práce a milníků pro činnosti v rámci mandátu

Milník	Aktivita	Jednání a koordinace		
		CEN	ETSI	jiné
15.1. 2010	Přijetí mandátu CEN/ETSI (nepřijetí mandátu CENELECem)			
10-12.2. 2010	Seminář ETSI ITS – setkání jednotlivých účastníků			
15.3. 2010	ITS-SG			
25.3. 2010	Vytvoření webové stránky (ETSI-CEN)			
26.3. 2010	Demonstrace v Amsterdamu – prezentace plánu mandátu			
	Zasedání TC v CEN, ISO a ETSI	26.3.	12.4.	23.4.
15.4. 2010	1. zpráva – tato odpověď na mandát – společný program práce CEN/ETSI – plán práce a koordinační otázky			
25-27.5. 2010	Seminář CEN/ETSI na kooperativní ITS, Berlín			
7-9.6. 2010	TRA v Bruselu Prezentace – konzultace s účastníky			
	TC zasedání v CEN, ISO a ETSI	24.9.	8.10.	5.11.
25.11 2010	Společná akce účastníků (C2C – Fórum- Paříž)			
15.1. 2011	Zpráva o pokroku prací pro Evropskou Komisi			
9-11.2. 2011	Seminář ETSI ITS – konzultace s účastníky			
	TC zasedání v CEN, ISO and ETSI	25.3	duben	duben
duben-červen 2011	Konzultace účastníků (integrována do akcí ITS)			
nepovinné	Seminář CEN/ETSI na kooperativní ITS, Berlín			
15.9. 2011	Kompletní zpráva Normy dokončovány Další aktivity			
16-20.10. 2011	Světový kongres – Orlando Speciální jednání a vyhrazený pvlon normalizaci			
	Zasedání CEN ETSI	březen	duben	duben
15.7. 2012	Závěrečná zpráva Evropská a mezinárodní koordinace norem Další aktivity			
17-21.9. 2012	Světový kongres ve Vídni			

Příloha B

Přehled spolupráce - kontext mandátu M/453

European Committee for Standardization
Comité Européen de Normalisation
Europäisches Komitee für Normung

Příloha C

Seznam minimálního souboru norem a rozdělení odpovědnosti mezi CEN a ETSI - Mandát M/453

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
OBECE			
Definice a harmonizovaná terminologie	Společná dohoda nad definicemi a terminologií používané v normalizaci. Harmonizace a křížová kontrola terminologie mezi jednotlivými SDO.	CEN	c
Evropská referenční ITS komunikační architektura	Normalizovaná komunikační architektura pro kooperativní ITS systémy, definovaná architektura zahrnuje mnoho aplikací a komunikačních prostředků. Architektura je založena na modelu OSI.	ETSI	m
Evropská kooperativní ITS rámcová architektura	Analýza a popis rolí a odpovědností v kontextu kooperativních systémů ITS a nezbytných informačních toků mezi rolemi.	CEN	c
Společný datový slovník	Společná definice a popis datových prvků, datových rámců používaných uvnitř stanice a v přenášených zprávách. Tento společný datový slovník umožní různým systémům ve vozidle a systémům na straně infrastruktury mít společnou databázi. (komunikace)	ETSI	i
Společný datový slovník	Společná definice a popis datových prvků, datových rámců používaných uvnitř stanice a v přenášených zprávách. Tento společný datový slovník umožní různým systémům ve vozidle a systémům na straně infrastruktury mít společnou databázi. (užitná data)	CEN	i
ZKOUŠENÍ			
Rámec pro zkoušení ITS	Specifikace globálního rámce pro zkoušení shody a interoperability	ETSI	i
Zkoušení shody ITS	Zkoušení shody pro každou základní normu	ETSI	i

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
Zkoušení interoperability ITS	Zkoušení interoperability souvisejících norem	ETSI	i
NÁSTROJE (FACILITIES (1))			
Architektura vrstvy nástrojů	Vnitřní architektura vrstvy nástrojů včetně specifikací funkcí jednotlivých rozhraní a výměna informací mezi komponentami	ETSI	m
Specifikace SAP mezi aplikační vrstvou a vrstvou nástrojů	SAP poskytuje rozhraní pro výměny informací mezi aplikační vrstvou a vrstvou nástrojů: např. požadavky na aplikaci, výměny informací.	ETSI	m
Hlášení dostupnosti kooperativních systémů (CAM)	Hlášení (zprávy) o dostupnosti kooperativních systémů jsou veřejně vysílané zprávy zasílané stanicemi ITS, aby periodicky oznamovaly svou přítomnost, informaci se základními atributy jiným stanicím v jejich blízkosti, např. polohu, pohyb, základní status senzorů.	ETSI	i
Decentralizovaná zpráva o okolním prostředí (DENM)	DENM je zprávou vyvolanou událostí veřejně vysílanou do stanic ITS pro poskytnutí informací o detekované události; např. typ události, polohu a čas.	ETSI	i
Lokální dynamická mapa (LDM)	Lokální dynamická mapa poskytující databázové prvky odkazující se na polohu a čas.	ETSI/CEN	?
		(záleží na výsledcích stávajících pracovních položek ETSI WI a CEN PWI)	
Hlášení/ oznamování služeb	Poskytují informace o dostupných službách, přístupu ke službě, aktivaci a deaktivaci a registrování služeb.	ETSI	i
Služba polohy a času ITS stanice	Tento nástroj poskytuje funkce pro polohu a čas stanice. Bere v úvahu požadavky z aplikací a jiných vrstev (např. síťové vrstvy) v podobě polohování, času a kvality dat, aby poskytly relevantní polohu a čas.	ETSI	i

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
Podpora HMI	Podpora HMI poskytuje běžné rozhraní mezi aplikacemi ITS a mnoha zařízeními HMI. Tento nástroj nenormalizuje HMI. Pro aplikace bezpečnosti provozu na PK se může požadovat normalizovaná prezentace; např. ikony.	ETSI	nepovinné
Zprávy o geometrii PK a poskytování informací pro regulaci jízdy	Tento nástroj poskytuje funkce pro sestavení, pořadí a přenos zprávy v běžném formátu, poskytující geometrii PK a křižovatek, informace o trase a regulaci jízdy od stanice na straně infrastruktury přijíždějícím vozidlům	CEN	i
Načasování a fázování dopravní signalizace	Tento nástroj poskytuje funkce pro sestavení, pořadí a přenos zprávy v běžném formátu, poskytující načasování a fázování dopravní signalizace od stanice na straně infrastruktury přijíždějícím vozidlům.	CEN	i
Korekce dat ze satelitu GNSS	Tento nástroj poskytuje funkce pro sestavení, pořadí a přenos zprávy v běžném formátu, poskytující korekci dat ze satelitu nebo data z posílení lokalizace od stanice na straně infrastruktury přijíždějícím vozidlům.	CEN	i
Lokalizované dopravní informace	Tento nástroj poskytuje funkce pro sestavení, pořadí a přenos zprávy v běžném formátu, poskytující lokalizované dopravní informace od stanice na straně infrastruktury přijíždějícím vozidlům.	CEN	i
Odkazování na polohu	Tento nástroj poskytuje funkce odkazování na polohu a specifikace kódování pro geografickou polohu použitou ve zprávách vysílaných z vozidla V2X.	CEN	i
Řízení komunikace při dopravní kongesci na vrstvě nástroje	Tento nástroj podporuje řízení komunikace při dopravní kongesci na vrstvě nástroje a ve spojení s celkovým konceptem systému řízení kongesce.	ETSI	i
Kontrola konzistence priority/dopravní třídy	Tento nástroj poskytuje funkce pro kontrolu konzistence dopravních tříd a úrovní priority pro komunikaci, ve které jsou požadavky na aplikace.	ETSI	i

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
SÍŤOVÁNÍ a PŘENOS (NETWORKING and TRANSPORT)			
Architektura sítě	Stanoví architekturu sítě, její komponenty a referenční body sítě ve vztahu k celkové komunikační architektuře. To zahrnuje definici scénářů pro implementaci sítě a poskytnutí rámce pro návrh síťových protokolů.	ETSI	m
Specifikace SAP mezi vrstvami nástroje a síťovou a transportní vrstvou	Tento SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi síťovou & transportní vrstvou a vrstvou nástroje. • minimální funkce rozhraní • informace, které se budou přes SAP vyměňovat	ETSI	m
Funkce geonetworking nezávislé na médiu	Síťový protokol pro ad hoc komunikaci mezi vozidly a mezi vozidly a základnovými stanicemi na straně infrastruktury pomocí bezdrátových technologií na krátkou vzdálenost • Síťový protokol požadovaný pro komunikaci pomocí ITS-G5 (a potenciálních jiných přístupových technologií) • Poskytuje komunikace single-hop a multi-hop	ETSI	i
Geonetworking pro ITS-G5A	Funkce geonetworking závislá na médiu pro podporu ITS-G5A • Požadovaná rozšíření GeoNetworking pro ITS-G5A • Specifická rozšíření pro data řízení kongescí, použití kanálu apod.	ETSI	i

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
GeoNetworking pro ITS-G5B a ITS-G5C	Funkce geonetworking závislá na médiu pro podporu ITS-G5B a ITS-G5C - Požadovaná rozšíření GeoNetworking pro ITS-G5B a ITS-G5C - Specifická rozšíření pro data řízení kongescí, použití kanálu apod.	ETSI	i
Přenos paketů IPv6 pomocí GeoNetworking	Počáteční norma pro definování přenosu paketů IPv6 tunelováním pomocí GeoNetworking	ETSI	i
Základní přenosový protokol pro GeoNetworking	Jednoduchý přenosový protokol pro připojení k sítím bez IP (poskytuje UDP jako funkci)	ETSI	i
Síťové protokoly pro internetové připojení IPv6 v ITS	Stanoví použití protokolů s IP pro scénáře ITS Stanoví roli norem IETF v ITS	ETSI	i
Hlášení služby a podpora více kanálů pro síťování ITS	Stanoví podporu pro službu hlášení/ oznamování a koordinaci více kanálů pro ITS-G5 a jiná média	ETSI	i
Podpora pokročilé IP mobility	Použití stávajících internetových norem pro podporu pokročilé IP mobility Optimalizace podpory IPv6 mobility s ohledem na signalizaci přetížení a latenci	ETSI	i
Řízení komunikace při dopravní kongesci na síťové vrstvě	Podpora řízení komunikace při dopravní kongesci na síťové vrstvě a ve spojení s celkovým konceptem systému řízení kongesce	ETSI	i
PŘÍSTUP (ACCESS)			
Specifikace SAP mezi vrstvami	Tento SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi síťovou a transportní vrstvou	ETSI	m

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
N&T a přístupovou vrstvou	a přístupovou vrstvou. (zkontrolujte pracovní položku)		
Evropský profil na ITS G5	Evropský profil fyzické a MAC podvrstvy na 5 GHz ITS používající jako základní normu IEEE 802.11.	ETSI	i
Vícekanálový management pro ITS G5	Podpora více kanálů, např. na dvou rádiových frekvencích	ETSI	i
Řízení kongesce na PHY/MAC	Podpora řízení komunikace při dopravní kongesci na přístupové vrstvě a ve spojení s celkovým konceptem systému řízení kongesce	ETSI	i
Techniky zmírňující rušení pro ITS G5	Techniky zmírňující rušení pro zlepšení koexistence mezi DSRC a ITS v pásmu 5 GHz	ETSI	i
MANAGEMENT			
Management stanice ITS	Podrobné specifikace managementu stanice ITS, jak je definováno v referenční architektuře, nakládání s informacemi napříč komunikačními vrstvami, funkce napříč vrstvami. To zahrnuje také management životnosti.	ETSI	i
Management kongesce	Celkový koncept systému řízení kongesce podporovaný funkcemi příslušné této vrstvě.	ETSI	i
Management identit	Tato funkcionalita řídí všechny příslušné identifikátory v rámci dané stanice.	ETSI	i
Specifikace SAP mezi vrstvou managementu a vrstvou nástroje	SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi vrstvou managementu a vrstvou nástroje např. požadavky aplikační vrstvy.	ETSI	m

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
Specifikace SAP mezi vrstvou managementu a vrstvou N&T	SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi síťovou & transportní vrstvou a managementem.	ETSI	m
Specifikace SAP mezi entitou managementu a přístupovou vrstvou	Tento SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi entitou managementu a přístupovou vrstvou. (zkontrolovat pracovní položku)	ETSI	m
Management komunikace	Přiřazení aplikacím příslušné komunikační profily podle jejich příslušných požadavků na funkce a provoz. Zvážení přidružených nákladů na komunikaci pro případě lokální dostupnosti několika profilů.	ETSI	i
ŽABEZPEČENÍ (SECURITY)			
Architektura zabezpečení	Stanoví architekturu zabezpečení, její komponenty a referenční body zabezpečení ve vztahu k celkové komunikační architektuře. To zahrnuje definici implementačních scénářů ohledně zabezpečení a poskytnutí rámce pro návrh bezpečnostních opatření.	ETSI	m
Specifikace SAP mezi entitou zabezpečení a vrstvou nástroje	Tento SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi entitou zabezpečení a vrstvou nástroje.	ETSI	m
Specifikace SAP mezi entitou zabezpečení a vrstvou N&T	Tento SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi entitou zabezpečení a vrstvou N&T.	ETSI	m
Specifikace SAP mezi entitami zabezpečení a managementu	Tento SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi entitou zabezpečení a entitou managementu.	ETSI	m
Specifikace SAP mezi entitou zabezpečení a přístupovou vrstvou	Tento SAP poskytuje rozhraní pro výměnu informací mezi entitou zabezpečení a přístupovou vrstvou nástroje. (zkontrolovat pracovní položku)	ETSI	m
Management zabezpečení stanice ITS	Specifikace managementu zabezpečení stanice ITS pro provoz stanice ITS i pro poskytování služeb zabezpečení různým vrstvám.	ETSI	i
Služby důvěryhodnosti	Specifikace opatření pro zajištění požadované úrovně soukromí pro účastníky komunikace v kooperativních ITS.	ETSI	i

Navrhovaná norma	Popis	Odpovědná SDO	účel Interoperabilita (C) Kooperace modularita
Management identit, důvěry a soukromí	Specifikace klíčových funkcí managementu pro vydání a management dlouhodobých a krátkodobých identit, např. pseudonym certifikáty.	ETSI	i
Řízení přístupu	Specifikace služeb autentizace a autorizace pro předejití neautorizovanému přístupu.	ETSI	i
Validace hodnověrnosti	Specifikace postupů, které umožňují potvrzení hodnověrnosti komunikovaných dat.	ETSI	i
Výměna zpráv při zachování zabezpečení a soukromí	Specifikace opatření pro zajištění požadované úrovně zabezpečení a soukromí pro výměnu zpráv.	ETSI	i
Validace hodnověrnosti	Specifikace postupů a rozhraní pro hrubou validaci hodnověrnosti přijatých dat s ohledem na zabezpečení.	ETSI	i

Příloha D

Počet technických komisí aktivně zpracovávajících normy pro ITS:

CEN/TC 278 Dopravní telematika (www.nen.nl/cen278/) byla první komisí výhradně pro ITS a zahájila svou činnost v roce 1992. Je evropskou organizací s oficiální účastí členských států, a jako taková pod vládní kontrolou. Aktivní účast pochází především z oblasti veřejné správy, dopravních operátorů a jejich dodavatelského průmyslu. TC278 zpracovala 112 norem s dalšími 30 v různých stádiích dokončení. Po dobu její existence bylo aktivních 16 pracovních skupin, které zpracovaly normy pro elektronické vybírání poplatků (EFC/ETC), management nákladní dopravy a vozového parku, veřejné dopravy, cestovní a dopravní informace (RDS-TMC), vyhrazené spojení krátkého dosahu (DSRC), rozhraní člověk-stroj, automatickou identifikaci vozidel a zařízení a architektury. V posledních několika letech byly ustanoveny některé nové pracovní skupiny pro Navracení odcizených vozidel, eSafety (eCall) a nejnovější na kooperativní systémy.

ETSI TC ITS (www.etsi.org/its) je nejnovější TC s aktivní účastí vládních organizací a průmyslových subjektů, jako jsou výrobci automobilů, jejich dodavatelé součástí a operátoři telekomunikačních sítí. TC ITS pokračuje v práci, kterou začala v TC ERM TG 37, založené v roce 2004.

Některé pracovní položky jsou zaměřeny na komunikační subsystémy, se zvláštním zaměřením na komunikaci v rámci spektra vyhrazeného pro ITS podle rozhodnutí Komise 2008/671/ES. Ostatní pracovní položky zahrnují aspekty, jako jsou zařízení aplikací, testování a datové struktury. Existuje asi 75 pracovních položek, na kterých se v ETSI pracuje, nebo již byly vydány, nebo se nachází v procesu schvalování, včetně první specializované kooperativní ITS normy (EN 302 665) jako odpovědi na mandát M/453.

ISO TC 204 Inteligentní dopravní systémy

([Http://www.tiaonline.org/standards/secretariats/tags/iso_tc204/index.cfm](http://www.tiaonline.org/standards/secretariats/tags/iso_tc204/index.cfm)) byla zahájena v roce 1993. Existuje přímá spolupráce s CEN TC 278. Některé pracovní skupiny těchto dvou technických komisí spolupracují podle Vídeňské dohody tak, aby schválené pracovní položky se automaticky staly evropskými i mezinárodními normami (EN IS). Mimo jiné TC 204 má pracovní skupiny, zahrnující integrované řízení dopravy, informační a řídicí systémy, komunikační infrastrukturu mobilních zařízení (CALM), přenosná zařízení a kooperativní systémy.

Kromě těchto tří komisí existuje několik dalších organizací, které produkují normy týkající se ITS jako součást své práce:

IETF vyrábí normy Internetu s významem pro ITS, zejména skupina MEXT produkuje rozšíření mobility pro IPv6, který podporuje rychle se měnící topologii sítě a řešení v prostředí vozidla/infrastruktury.

Tato rozšíření byla začleněna do norem CALM a ETSI.

IEEE P1609 je určena pro vrchní vrstvy komunikace pro 802.11p se zaměřením na severoamerické potřeby.

IEEE rovněž poskytuje důležitou základní normu pro komunikace na 5.9GHz, známé jako 802.11p.

SAE má skupinu definující datové prvky pro užitná data aplikací ITS (SAE J2735).

ISO TC211 Geomatika zahrnuje mapy, odkazování na polohu a základní datové formáty.

ISO TC22 pracuje na normách týkajících se pozemní vozidel a úzce spolupracuje s ISO TC204. Zpracovala několik norem na vnitřní ITS prostředí vozidel, a to zejména HMI a normy na senzory.

ITU-T a ITU-R mají některé aktivity, ale ty jsou většinou koordinační a neprodukují v současné době technické normy

Jak bylo dříve uvedeno v této zprávě, přehled o práci na CEN TC278, ETSI TC ITS, ISO TC204, IEEE P1609/802.11p a SAE je uveden v příloze E.

Příloha E

Vztah mezi potřebami norem a existujícími pracovními položkami

Tato tabulka poskytuje přehled o stávajících normách a rozpracovaných normách ve vztahu k minimálnímu souboru norem popsanych v příloze C. Seznam není úplný a má poskytovat údaj o tom, které normy a probíhající práce by měly být uváženy podrobnějším hodnocením pro každou jednotlivou normu požadovanou v mandátu M/453, jak je vysvětleno v článku 5.1.

Technický systém		Číslo normy ETSI	Číslo normy CEN/ISO	Číslo normy SAE/IEEE
Nástroje (facilities)	Architektura vrstvy	EN 302 665	ISO 21217	1609.0
	CAM	TS 102 637-2		SAE J2735
	DENM	TS 102 637-3		SAE J2735
	LDM	EN 302 895 TR 102 863		
	Upozornění na služby FAST/ poskytování služby/ vysílání skupinové registrace/ TX handler opakované zprávy		ISO 29281 ISO 24102	
	Priorita/ kontrola konzistence s dopravní třídou/ podpora ID služby		ISO 24102	
	Datový slovník (prvky, rámce a kvalita)	TS 102 723-1	ISO 15662 ISO 24101 ISO 29281	SAE J2735
	Podpora stávajícího systému ISO 15628		ISO 29281	
Sít' a přenos (Network and transport)	Sít'ová architektura	TS 102 636-3	ISO 21217 ISO 29281	
	NF SAP	TS 102 723-11	ISO 24102 ISO 29281	
	Geonetworking	102 636-1 102 636-2		
	Funkce geonetworking nezávislé na médiu	TS 102 636-4-1	ISO 21218 ISO 29281	
	GeoNetworking pro ITS-G5A	TS 102 636-4-2		
	IPv6 přes Geosít'	102 636-6		
	FAST Single Hop		ISO 29281	P1609.3
	FAST Multi Hop		ISO 29281	
	Základní přenosový protokol pro GeoNetworking	102 636-5-1		
	IPv6 síťování v ITS / pokročilá podpora IP mobility		ISO 21210	P1609.3
	optimalizovaná sekvence komunikace TCP/UDP pro ITS		ISO 21210	
	Hlášení služby a podpora více kanálů pro síťování ITS		ISO 29281	P1609.3
	Řízení komunikace při dopravní kongesci na síťové vrstvě		ISO 24102	

Technický systém		Číslo normy ETSI	Číslo normy CEN/ISO	Číslo normy SAE/IEEE
Konkrétní přístupové technologie ITS	IN SAP	TS 102 723-10	ISO 21218	
	Ad-hoc založená na 802.11:			802.11(p) P1609.4
	Obecná podpora pro ITS		ISO 21215	
	Evropský profil na ITS G5	ES 202 663 TS 102 724	ISO 21215	
	Vícekanálový management pro ITS G5			P1609.4
	Řízení kongescí na vrstvě PHY/MAC	TS 102 687		
	Techniky zmírňující rušení pro ITS G5	TS 102 792	ISO 21218 ISO 24102	
	Basic CI support		ISO 21218	
	2G PHY/ Link		ISO 21212	
	3G PHY/ Link		ISO 21213	
	WiMAX		ISO 25111 ISO 25112 ISO 25113 ISO 29283	
	Přijímač radiového vysílání		ISO 18183	
	Satelitní		ISO 29282	
	Infračervený		ISO 21214	
	60 GHz		ISO 21216	
	CEN/ISO DSRC	EN 300 674	EN 12253 EN 12795 EN 13372 EN 12834 EN 15509 ISO 24103 ISO 29281	
	STDMA	TR 102 861 TR 102 862		
Management	Management stanice ITS		ISO 24102	P1609.3
	Management kongescí		ISO 24102	
	Management identit	TS 102 723-1 TS 102 723-2 TR 101 764	ISO 24102	
	MF SAP	TS 102 723-5	ISO 24102	
	MN SAP	TS 102 723-4	ISO 24102	
	MI SAP	TS 102 723-3	ISO 21218	
	IN SAP	TS 102 723-10	ISO 21218	
	MS SAP	TS 102 723-6	Rev ISO 24102	
	Hlášení o službě FAST		ISO 24102	

Technický systém		Číslo normy ETSI	Číslo normy CEN/ISO	Číslo normy SAE/IEEE
	Management aplikací ITS	TS 102 860	ISO 24101 ISO 29281	P1609.1
	Komunikace mezi ITS-SCU		ISO 24102	
Bezpečnost	Architektura a TVRA rev ISO 24102 TS 102 723-7 rev ISO 24102	TS 102 731 TR 102 893		
	SF SAP	TS 102 723-9	rev ISO 24102	
	SN SAP	TS 102 723-8	rev ISO 24102	
	SI SAP	TS 102 723-7	rev ISO 24102	
	Bezpečnost a soukromí		ISO 11769 ISO 11776 ISO 1318x	P1609.2
ITS architektura	Komunikační architektura ITS	EN 302 665	ISO 21217	1609.0

Legenda k označení barevných polí:

	Normy vydané, nebo ve stádiu vydání
	Normy ve formálním hlasování
	Normy finalizované/ v revizi
	Normy ve vývoji